

ROZVOJ

★ ★

*Motto: My slibujeme Ti na svou čest,
k Tvé poctě naše píseň zní,
pro Tebe chceme žít a kvést,
Domove líbezný.*

Vážení občané

V době, kdy všechen náš lid oslavuje 20. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou, dostává se Vám do rukou slavnostní číslo našeho „Rozvoje“. Chceme si v něm připomenout výsledky naší práce za uplynulých 20 let.

Opíraje se o mocný Sovětský svaz svedl československý lid po květnu 1945 vítězný boj s buržoazií a Unorem definitivně rozhodl o své cestě k socialismu. Svou neúnavnou prací tvořil novou a slavnou kapitolu dějin. Vybudoval nový společenský řád, dále jej upevňuje a rozvíjí.

Všechno to, čeho jsme v uplynulém dvacetiletí dosáhli, bylo tvořeno umem, tvořivostí a prací československého lidu. Nebyla to práce lehká a jednoduchá. Bylo nutné hledat cesty, překonávat potíže, vlastní omyly i chyby. Přesto jsme dosáhli velkých úspěchů jak v budování našeho socialistického hospodářství, tak i v budování nové společnosti s novými vztahy mezi lidmi. Toto všechno jsme mohli vytvořit proto, že v čele všeho dění stála Komunistická strana Československa, která neustále upevňovala politickou a morální jednotu pracujících. Oslavy 20. výročí socialistického Československa jsou tedy oslavou tvůrčí práce strany a lidu. Jsou také oslavou nerozborného přátelství se Sovětským svazem, jemuž vděčíme za svobodu.

Nám ovšem nejde jen o to, abychom se zahleděli do minulosti, oslavili minulé léta vítězství a úspěchy. Jde nám také o to, abychom obohaceni zkušenostmi z bojů a práce obrátili svou pozornost hlavně k současnosti. Uvědomění každého z nás se má projevovat v činech, abychom dějinná vítězství co nejdůstojněji oslavili dnešními i budoucími úspěchy.

Máme před sebou nemalé úkoly a jsou neobyčejně náročné. Máme však také předpoklady, abychom je splnili. Záleží to především na nás samotných, na tom, jak se dovedeme nadchnout a dovést organizovat. Dokázali jsme to při řešení složitých úkolů v minulosti, dokážeme to jistě dnes i v budoucnosti...

Petr Kněsl ml.

Politický vývoj v obci Hrušky od r. 1945 - 1965

Letošní jubilejní rok 20. výročí osvobození naší republiky Sovětskou armádou od fašistické okupace nás nutně vede k tomu, abychom se zamysleli nad dosavadními výsledky politické činnosti v naší obci až do dnešní doby. Je to nutné proto, že se vlastně celá politická činnost promítala do života našich občanů, ať po stránce ekonomické, kulturní či ideologické. Pro lepší pochopení změn v životě a práci našich občanů za uplynulých 20 let od osvobození je třeba toto období rozdělit zhruba do tří etap. První etapa se datuje ode dne osvobození obce Hrušek, tj. od 24. dubna 1945 do začátku únorových událostí v r. 1948.

Druhá etapa počíná únorovými událostmi v roce 1948 až do ukončení činnosti JZD v Hruškách v roce 1953 a třetí etapa pokračuje tímto obdobím až do dnešní doby. První etapu je možné si připomenout znovuzaložením KSC v naší obci, stalo se tak dne 30. dubna 1945, kdy se soudruzi, kteří byli zatlačeni za okupace do illegality, sešli u Františka Večeře čp. 61, v tak zvaných Malých Hruškách, aby znovu založili organizaci KSC. Na této ustavující schůzi si vytyčili soudruzi úkoly pro další práci na základě koncepce ÚV KSC. Ustavující schůze se zúčastnili tito soudruzi: František Večeřa, Cyril Zdražil, Jan Zdražil, Ondřej Čermák, Petr Knesl st., Petr Knesl ml., Albin Knesl, Rajmund Knesl, František Haluza, Josef Haluza, Stanislav Holoubek, Oldřich Uher, František Uher, Josef Valihrach a Alois Kuba. Prvním předsedou organizace KSC byl zvolen s. Cyril Zdražil a v ustaveném národním výboru byl zvolen prvním předsedou komunista s. Petr Knesl starší. Tak měli komunisté v prvních dnech osvobození možnost uplatňování programu ÚV KSC v praxi a tím dokázat občanům správnost linie KSC. Současně měli tito soudruzi za úkol ukazovat a posuzovat nesprávnou a klamnou politiku ostatních politických stran.

V roce 1945 byl ustaven MNV v Hruškách paritním zastoupením 4 koaličních stran, tj. KSC, Soc. demokratické strany, Cs. strany lidové a Národně socialistické. V roce 1946 při uskutečnění prvních voleb do NS byly v naší obci dosaženy tyto volební výsledky:

kandidátka č. 1 – KSC	– 228 hlasů
č. 2 – ČsSL	– 138 hlasů
č. 3 – Soc. dem.	– 99 hlasů
č. 4 – Nár. soc.	– 175 hlasů.

Podle výsledků hlasování do NS bylo upuštěno od paritního zastoupení i v našem MNV, který byl reorganizován na základě těchto výsledků hlasování tak, že dnem 4. července 1946 měly jednotlivé politické strany v MNV následující zastoupení:

KSC	– 6 členů
Soc. dem.	– 3 členy
ČsSL	– 4 členy
Nár. soc.	– 5 členů

Předsedou byl zvolen za KSC s. Stanislav Stavinoha, místopředsedou za soc. dem. stranu potom občan Matěj Štefan. KSC v Hruškách správně podporovala vytyčené zásady koaličních stran v otázkách Košického vládního programu a jejich uplatňování v praxi, čímž si získala další spojení z řad pokrokových pracujících, zvláště pokud se týkalo otázek znárodnění klíčového průmyslu, bank, zdanění bezpracných zisků, milionářské dávky aj. Z tohoto krátkého přehledu je patrné, že politika KSC získala další pokrokové členy do svých řad a dále potom řadu přívrženců, kteří, i když nevstoupili do řad KSC, alespoň s ní sympatizovali a v jejích opatřeních stranu podporovali.

Rok 1946 byl současně začátkem příprav reakce na úplné zrušení zásad Košického vládního programu a udržení kapitalistické hospodářské soustavy, která by učinila konec znárodnění a zachovala by ji jako až dosud bezpracné zisky. Po celou tuto dobu až do kritických dnů 21. a 22. 2. 1948, tj. do schůzi závodních rad, generální stávky všeho dělnictva a přijetí demise vlády prezidentem republiky dr. Benešem, pracovali komunisté v Hruškách se zvýšenou aktivitou. Přesvědčovali a vysvětlovali jinostraníkům správnost postupu KSC a získali do svých řad většinu malých a středních rolníků a podstatnou část ostatních příslušníků dělnických stran. Vůdcové opozice zůstali osamoceni. Sjezdu rolníků v Praze dne 28. a 29. 2. 1948 se zúčastnili za naši obec občané

Matěj Štefan a Jindřich Kuba, kteří spolu s ostatními zástupci drobných rolníků vyslovili souhlas s programem nově ustavené vlády, vedené s. Klementem Gottwaldem. V důsledku nově vzniklé situace uvnitř státu byly vytvořeny akční výbory NF. V naší obci byl vytvořen 27. 2. 1948 a předsedou byl zvolen s. Stanislav Stavinoha.

Dne 27. 6. 1948 bylo provedeno sloučení levého křídla soc. dem. strany s KSC a týmž dnem bylo také přikročeno k reorganizaci dosavadního AV NF. Předsedou byl zvolen s. Antonín Čermák. Obdobně jako celostátně, tak i u nás v Hruškách byla sice reakce poražena, pracovala však v ilegalitě. Bylo to rušné období a nutno říci, že kladlo na většinu komunistů velké požadavky jak po stránce časové, tak politické vyspělosti. Mnozí soudruzi měli za to, že po třídním vítězství KSC bude možné v aktivitě polevit. Rok 1948 však postavil před komunisty v Hruškách další odpovědný úkol: zajistit volby do NS. I v tomto úkolu si vedla organizace KSC velmi dobře a dne 30. 5. 1948 bylo pro jednotnou kandidátku v Hruškách odevzdáno: 562 hlasů, 5 bílých a 23 neplatných. Volby byly dobře připraveny a měly manifestační ráz. Jen nepatrné procenta občanů využilo možnosti použití plentu.

Až do této doby lze hodnotit výsledky práce strany KSC v Hruškách jako zásluhu všech členů.

Současně však přichází další odpovědný úkol pro komunisty. Zajistit socializaci vesnice, bez které nelze přejít k budování socialistické společnosti.

Zde začíná II. etapa práce komunistů v naší vesnici. V tomto období měla jak stranická organizace, tak MNV ztíženou situaci, neboť otázka socializace zemědělství se dotýkala bezprostředně skoro všech komunistů. Soukromé vlastnictví mělo příliš hluboké kořeny v každém členu strany a tak se stalo, že nastala v široké členské základně, málo ideově vyspělé, určitá stagnace. Široký nábor drobných a středních rolníků v době únorových událostí měl toho času velký význam pro rozbití reakčních politických stran, nyní však se stali tito členové brzdou dalšího vývoje k socialismu. Politika strany nebyla plně podporována ani stavozemědělci a kovozemědělci, což se projevovalo v nejednotnosti názorů jak ve výboru KSC, tak v MNV u samých členů strany. JZD, utvořené z řad kovozemědělců, s pouhými 3 výkonnými rolníky, z toho s jedním přestárlým, prakticky živořilo. Nebyly zkušenosti s řízením tak velkého hospodářství, které zahrnovalo dřívější výměru statku Maltézských rytířů ve výměře 108 ha, 24 ha pozemků usedlosti Boh. Misáka a asi 15 ha půdy tří rolníků družstevníků a obecní půdy.

Počet členů JZD v době jeho založení sice čítal asi 45 členů, avšak tito pracovali v družstvu jen v neděli, po zaměstnání a o dovolené, manželky jejich příležitostně. Stálých družstevníků bylo málo, přesto, že jich bylo potřebí zvláště v živočišné výrobě. Nedodržení agrotechnických termínů v sadbě i sklizni se plně promítalo do výsledků hospodaření jak rostlinné, tak živočišné výroby. Plánovaná hodnota pracovní jednotky nebyla dodržována, členové nebyli spokojeni a dalším opatřením vlády – odbouráním potravinových lístků pro družstevníky III. typu – bylo o osudu družstva rozhodnuto. Velká většina družstevníků totiž proto, aby pomohla družstvu v zajištění krmivové a osivové základny, si naturalie nevybírala, ale tyto byly dodávány jako nadplánovaný nákup JZD. Za dané situace bylo nutné požádat OVVS ve Slavkově o řešení situace převodem JZD do Státního statku ve Vyškově.

Toto období bylo opravdu velmi náročné na myšlení všech komunistů a dvojnásob se projevovalo v práci funkcionářů jak KSC, tak MNV. OV KSC nepodporoval dostatečně MNV v jeho činnosti a tak tehdejší předseda s. Frant. Uher ml. nedokončil ani volební období a z funkce předsedy MNV odstoupil.

Převodem tehdejšího JZD do nově zřízeného Státního statku ve Vyškově začíná III. etapa práce komunistů v naší obci. V roce 1954 byly konány volby do MNV, ONV a NS. Jednotná kandidátka měla velký úspěch do všech stupňů NV. Předsedou MNV v Hruškách byl zvolen člen KSC s. Jaroslav Doubek. Přestože KSC i MNV neměl přímou odpovědnost za hospodaření na farmě státního statku a nemusel zajišťovat pracovní síly, zůstal mu úkol zajišťovat plnění dodávek soukromě hospodařících rolníků. Přestože byl poměrně příznivý rok, splnila obec jako celek povinný nákup pouze na 73 proc. Nepomohly ani pohovory se zemědělci do MNV. Nábor zemědělců do státního statku nebyl v roce 1954 prováděn. Rok 1955 měl obdobný průběh jako rok 1954. KSC stagnovala, vlekly se ještě rozpory mezi straníky z doby existence JZD. Období malé aktivity trvá i v roce 1956. Malá spolupráce KSC s MNV pochopitelně dobré myšlenky dokončení socializace vesnice naprosto neprosperovala. K průběhu uplynulých let možno říci, že KSC v Hruškách prodělávala tvrdou zkoušku politické vyspělosti členů. Z velkého počtu členů strany KSC odpadli v prvé řadě mnozí z těch, kteří byli za členy získáni na Gottwaldovu výzvu v roce 1948 a kteří viděli ve členství KSC jen prostředek k získání určitých materiálních či jiných výhod, dále pak drobní i střední zemědělci, kteří byli pod vlivem několika velkých zemědělců, kteří socializaci nepřáli. Možná však říci, že zbývající členská základna byla v jednotě posílena a oproštěna od pasivních členů a tím byl opět položen základ k dobré stranické práci na vesnici.

Již rok 1957 ukázal, že očista strany KSC je jen ku prospěchu celé věci. Přípravovaly se volby do všech stupňů NV. Zvýšila se aktivita jak ve stranické práci, tak i v práci MNV. Volby, konané dne 19. 5. 1957 ukázaly opět dobrou práci KSC i MNV. Ze 680 zapsaných voličů odvolilo 674. Z toho byl 1 hlas neplatný a předsedou byl opět zvolen s. Jaroslav Doubek. Nový MNV i strana KSC zlepšily svoji činnost ve všech směrech, a to jak v budování obce, tak i v dokončení socializace vesnice.

Pod vedením KSC dobře pracoval i nový MNV, jehož členové byli příkladem občanům na všech úsecích hospodářského i politického života v obci. Potom se KSC odpovědně zabývala problémy vesnice jak v socializaci, tak i v budování obce. V roce 1958 byla dokončena socializace vesnice tím, že byl získán poslední zbytek soukromě hospodařících zemědělců do farmy státního statku. V obci bylo vybudováno společným úsilím občanů po této stránce velké dílo pro zvelebení obce. Rok 1959 byl již ve znamení úplného vítězství socializace v Hruškách. Práce KSC se zaměřovala v převážné míře na otázky zemědělské výroby, zajišťování pracovních sil, dodržování agrotechnických lhůt v sadbě, sklizni, otázky živočišné výroby a nákupu. Nutno říci, že soustavnou pomocí a důslednou kontrolou se podařilo dosáhnout velmi pěkných výsledků na farmě ČSSS v Hruškách, která se s výsledky hospodaření umístila v rámci statku Vyškov na prvním místě. Toto prvenství si udržovala po několik roků, prakticky až do roku 1960, kdy došlo k rozdělení Státního statku Vyškov na tři samostatné celky, a to Slavkov, Vyškov a Bučovice. Vesnická organizace KSC získala v té době z řad zaměstnanců státního statku řadu kandidátů KSC a tím položila základ k založení stranické skupiny KSC na farmě Státního statku v Hruškách. Dne 12. 6. 1960 byly konány volby do všech stupňů národních výborů a naši občané odevzdali plný počet hlasů všem kandidátům NF a bylo zvoleno 18 poslanců MNV. Předsedou MNV byl opět zvolen s. Jaroslav Doubek.

Rovněž tak MNV pod vedením KSC dosáhl velmi pěkných úspěchů ve své práci na všech úsecích činnosti. Byla provedena výstavba několika silnic v obci, výsadba parků, osázení nevyužitých půd ovocnými stromky, vyčištění příkopů, opravy polních cest, úprava návsi a podobně. Ve spolupráci se členy výboru VO KSC zajišťovali poslanci MNV mezi občany uzavírání závazků jednak na

zkrácení obce, jednak na zajišťování pomoci v zemědělských pracích. Toto období bylo opět ukázkou vysoké aktivity KSC v obci, což vedlo ku prospěchu nejen naší obce, ale i celé naší společnosti. Počínaje rokem 1959 byl MNV Hrušky hodnocen v aktivitě a dosahovaných výsledcích ČNV ve Slavkově jako nejlepší v rámci okresu za jednotlivá čtvrtletí i celý rok.

V roce 1962 byla zrušena vesnická organizace KSC a utvořena základní organizace KSC Státního statku ve Slavkově - hospodářství Hrušky. Přestože podmínky k dobré činnosti a dosažení výsledků nově utvořené organizace KSC byly nesporně lepší než v letech předcházejících, není možno hodnotit činnost strany jako dobrou. Menší úspěch v práci komunistů je nutné spatřovat v té skutečnosti, že komunisté z hospodářství statku měli početné zastoupení ve výboru organizace KSC, nenavštěvovali však pravidelně schůze výboru a neúčastňovali se tak na řízení práce a organizaci činnosti v hospodářství statku. Po dvouleté společné práci komunistů z hospodářství státního statku a registrovanými členy dochází na výroční členské schůzi ZO KSC Státního statku - hospodářství v Hruškách v lednu 1965 opět k rozdělení organizace na statkovou a vesnickou organizaci KSC. V r. 1961 dne 14. května byla odhalena pamětní deska ke 40. výročí založení KSC v Hruškách v parku u Litavy za účasti několika set občanů a zástupců OV KSC Vyškov.

Současná ekonomika zemědělství klade na každého komunistu vysoké nároky jak v politickém přehledu, tak i po stránce odborné. Zde je nutné si položit otázku, jak dalece byli členové výboru svými schopnostmi a vědomostmi na výši, aby zvládli tak náročné úkoly na ně kladené, aby mohli přispět k řešení základních článků výroby a nákupu na hospodářství Státního statku v Hruškách. Místní národní výbor si vedl ve své činnosti mnohem lépe než ZO KSC. Měl oporu ve zkušených funkcionářích, kteří s přehledem zajišťovali úkoly na ně kladené, a to prostřednictvím jednotlivých komisí. Tyto komise se pravidelně scházely a řešily odpovědně vyskytující se problémy. V akci budování vesnice se pokračovalo ve výsadbě ovocných stromků, provedení kanalizace, udržování parků, ve výstavbě mateřské školy, v úpravě kulturního domu apod.

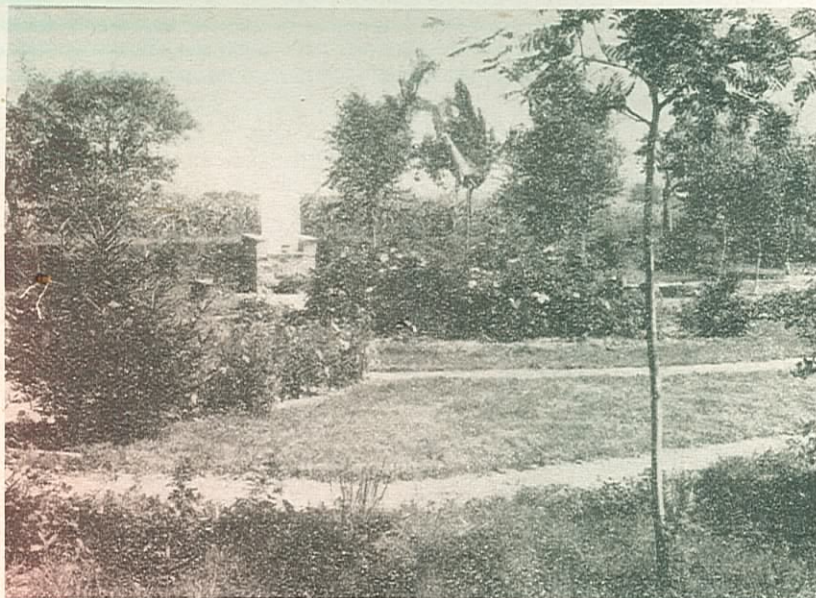
V červnu 1964 zajišťovala ZO KSC společně s MNV volby do všech stupňů NV. Všech zapsaných 642 voličů odvolilo na 100 proc. již do 13 hodin odpoledne. Volby probíhaly manifestačně a byli zvoleni tito soudruzi:

Do Národního shromáždění – s. Tomáš Spáčil,
do krajského národního výboru – s. Antonín Krejčíř,
do okresního národního výboru – s. Jaroslav Doubek,
do místního národního výboru bylo zvoleno celkem 28 poslanců.

Průběh voleb byl důstojný v pěkně vyzdobeném sále kulturního domu a s hudbou na návsi.

Srovnáním činnosti ZO KSC a MNV je nutné přiznat, že jak po stránce organizační, tak i po stránce aktivizace členů a občanů k činnosti na vesnici se těchto úkolů mnohem lépe zhostil MNV, který málo řízen ZO KSC stal se vlastně řídicím článkem na vesnici. Současné rozdělení ZO KSC Státního statku - hospodářství v Hruškách dává předpoklad i ke zlepšení činnosti VO KSC, která má ustavený výbor ze soudruhů, kteří zaručují zlepšenou práci výboru, vytkli si náročné úkoly v otázkách aktivizace složek NF, spolupráce s MNV a jeho komisemi, zvýšení ideologické stránky členské základny a aktivizace celé členské základny. Přitom se nezapomíná na otázku zemědělskou, spolupráci v zajišťování pracovních sil apod. I když v některých obdobích stranické práce KSC od roku 1945 byly vykazovány určité nedostatky, jak je z přehledu zřejmé, je také nutné přiznat, že v rozhodujících okamžicích se členové strany KSC vždy dovedli sjednotit pro zajištění závažných úkolů jak stranických, tak i občanských

povinností. Proto má z dosažených výsledků každý člen strany v naší obci upřímnou radost při hodnocení naší činnosti v jubilejním roce 20. výročí osvobození naší vlasti. Je si jen přát a k tomu vést jak členy KSC, tak i naše ob-

Park s památníkem vybudovaly k 40. výročí založení KSC

čany, aby oběti, které pro naše osvobození přinesli naši přátelé ze SSSR, nebyly marné a abychom i v nastávajícím období zvýšeným úsilím zajišťovali usnesení ÚV KSC k dalšímu rozvoji našeho národního hospodářství a tím přispěli k dobudování naší socialistické společnosti.

Jaroslav Doubek

Vývoj zemědělství v Hruškách

Zemědělství v naší obci za uplynulých 20 let prošlo obtížným vývojem. Celé uplynulé období od skončení II. světové války připomíná našim občanům, že vývoj poměrů v našem zemědělství nebyl náhodný. Teprve současnost prokázala, že malovýroba v zemědělství by nemohla nikdy za dnešních podmínek v plném rozsahu obstát.

Je pravda, že po roce 1945 naši zemědělci se pustili s plným elánem do práce, a to za ztížených podmínek, neboť stavy dobytka byly za okupace vybra-

kovány a rovněž ani pozemky nebyly v nejlepším stavu. Přesto, že v roce 1945 vlivem válečných operací byly polní práce velmi opožděné, dosáhla zemědělská výroba v tomto prvním poválečném roce pozoruhodných výsledků. Stejně tomu bylo i v roce 1946, kdy naše obec jako první na okrese Vyškov splnila plán dodávek na 121 procent. Tato snaha našich zemědělců byla kladně oceněna i ministerstvem zemědělství, které našim zemědělcům věnovalo Cestné uznání.

Jistě si naši zemědělci vzpomínají i na rok 1947, kdy území celého státu bylo zachváčeno katastrofálním suchem, takže jen za velkých obtíží byl splněn nákup obilovin v naší obci na 30 procent. Nebýt pomoci SSSR, jen ztěží bychom mohli bez zásobovacích obtíží tuto živelní katastrofu přežít. Těto pro celý národ nepříznivé situace využily opoziční strany v naší vládě k tomu, aby zlehčili činnost vlády Klementa Gottwalda, ovšem tato jejich snaha jim nevyšla.

V roce 1945 bylo v naší obci 33 výkonných zemědělců a dále 156 drobných zemědělských závodů s výměrou od 0,50–2,00 ha. Mimo tyto zemědělské závody byl v naší obci i statek, jehož správu zajišťovalo přímo ministerstvo zemědělství. Výsledky hospodaření na tomto objektu nebyly právě nejlepší a celkové hospodaření v tomto závodě bylo právem našimi zemědělci kritizováno. Tato skutečnost se nepříznivě projevila i v pozdějších letech. Po únorovém vítězství pracujícího lidu v roce 1948 ihned po skončení žní byl bývalý dvůr rozparcelován a pozemky včetně inventáře byly přiděleny místním uchazečům z řad drobných rolníků. V důsledku této parcelace zůstal celý objekt bývalého dvora opuštěn a v obytných budovách dočasně byly umístěny úřadovny MNV. Hospodaření našich rolníků na parcelovaných pozemcích netrvalo dlouho. V roce 1949 byl NS přijat zákon o JZD a proto i v naší obci byly vytvářeny předpoklady pro založení JZD. K tomu byly v naší obci dobré předpoklady, jelikož byly k dispozici nejen pozemky o výměře 120 ha, ale i budovy. Proto již v roce 1949 vyvíjí místní orgány aktivní činnost, která byla zaměřena k založení JZD, a to v době co nejkratší. Následovalo mnoho přesvědčovacích akcí, které skončily vždy se stejným výsledkem. Shodně naši rolníci říkali, že JZD je dobrá věc, avšak že tam vstoupí, až tam půjdou i ostatní rolníci. To však byla pouhá výmluva, která směřovala ne k založení JZD, nýbrž k oddálení. V dubnu roku 1950 již nebylo možné dále oddalovat založení JZD a proto byl ustaven přípravný výbor, který po žních byl převeden na JZD III. typu a tudíž JZD začalo hospodařit společně. Půdní fond tohoto dělnického družstva sestával z pozemků bývalého dvora, konfiskátu Viktora Morávka, likvidovaného hospodářství Boh. Mišáka a obecních pozemků. Tento půdní fond sestával ze 146 ha zemědělské půdy.

Období od založení JZD bylo pro celou obec velmi obtížné a náročné na organizátorskou a politickou práci. Již od založení JZD neviděli zemědělci v této organizaci dobrý příklad, neboť JZD, které bylo založeno bez rolníků, nemělo předpoklady pro racionální hospodaření. Tak i nadále byli nuceni v JZD pracovat většinou dělníci-komunisté a jejich manželky. Tito obětaví budovatelé socialistického zemědělství nebyli při nejlepší snaze schopni JZD na žádoucí úrovni udržet. Proto byly soustavně organizovány náborové akce, avšak naši zemědělci stále vstup do JZD odmítali. Tento stav se i nadále zhoršoval a začátek konce byl v lednu 1952, kdy následkem nesprávných zásobovacích předpisů byli nuceni z JZD vystoupit všichni členové-nezemědělci, kteří při zachování členství by neobdrželi potravinové listky na mouku a maso. Po odchodu těchto hospodářů zůstalo v JZD jen 6 členů, kteří vzhledem k svému věku a fyzické zdatnosti nebyli schopni bez příchodu zemědělců v JZD řádně hospodařit. V důsledku toho v JZD nastaly takové obtíže, že neměl kdo ošetřovat dobytek, jezdit s traktorem a koňmi. K tomuto stavu nepřispěla i skutečnost, že byly organizovány na celém katastru společné polní práce, které nepřinesly

vlivem špatné organizace těchto prací než hospodářskou škodu a rozkol v celé vesnici. Rolníci se dále roztrpčovali, JZD nebylo schopné dobře a tak si jistě s odstupem několika let uvědomíme, jaká těžká situace v naší obci i pro naše zemědělství nastala.

Tento stav se nepříznivě promítal i ve společenském životě naší obce. Vzhledem k beznadějně situaci a zásadnímu odporu našich zemědělců vůči JZD a pro objektivní důvody v organizaci provozu JZD nebylo dále možné JZD udržet. Proto dne 31. prosince 1953 JZD přešlo do likvidace a jeho nástupcem se stal Státní statek Vyškov, který likvidované JZD převzal včetně pracovních sil. Vytvořením hospodářství státního statku vznikly předpoklady, že našim rolníkům tato socialistická forma hospodaření bude lépe vyhovovat. Leč přepočítali jsme se. Nespočetné množství různých pohovorů s rolníky o jejich vstupu do státního statku nevedlo k žádoucímu cíli. Jedni se vymlouvali na druhé, dokonce někteří, aby oddálili vstup do státního statku, chtěli vstoupit do JZD, ačkoliv věděli, že to není možné. Takovéto nekonečné jednání nevedlo v letech 1954–1957 k žádoucímu cíli. Tato pro zemědělství nepříznivá situace měla za následek, že v období let 1949–1958 nebyla zemědělská výroba na výši, jelikož nebyly plněny výrobní i nákupní úkoly. Celá řada rolníků neměla plánované stavy dobytka, což se projevilo v neplnění dodávek masa a mléka. Ani hospodářství státního statku pro nedostatek pracovních sil, devastované pozemky, které jsme převzali zejména v největším rozsahu z kat. území Saratice, i pro nedostatek vhodné mechanizace a účelových staveb nebylo vzorem pro naše zemědělce. Celá tato situace velmi zatěžovala funkcionáře MNV, kteří se jen v omezené míře mohli věnovat výstavbě obce a zajišťování kulturních potřeb pro naše občany.

Místní orgány vedeny snahou po zvyšování zemědělské výroby, prováděly dále úsilovné přesvědčování našich rolníků. Nebylo pro nás nijak lichotivé, když v našem okolí byla všude poměrně dobrá JZD a u nás v Hruškách jsme pro nepochopení rolníků museli JZD zlikvidovat a ani o druhou formu socialistického hospodaření neměli naši rolníci zájem. Téměř sedmiletá trpělivá práce konečně v roce 1957 přináší své ovoce. Po žních vstupuje do hospodářství státního statku prvních 12 rolníků a dalších 35 drobných držitelů půdy snižuje svoji výměru na 0,50 ha. Tak se půdní fond státního statku zvyšuje o 113,28 ha zemědělské půdy. V tomto roce se již nepodařilo další rolníky získat, avšak k jejich škodě, neboť těm, kteří v tomto roce jako první do statku vstoupili, byl uhrazen živý inventář. Nakonec poznání, že soukromé hospodaření je nadále beznadějně, přivedlo i zbytek našich zemědělců v roce 1958 na cestu zemědělské velkovýroby. Úplná socializace vesnice byla dokončena v roce 1959, kdy poslední drobný zemědělský závod s výměrou od 0,50–2,00 ha byl převeden do státního statku. Proto také naše obec je od roku 1959 obcí se socialistickými výrobními vztahy.

Tato skutečnost se příznivě projevila ve společenské úrovni naší obce. Naši občané se aktivně zapojili do budování své obce a lze říci, že se stali skutečnými hospodáři. To co dříve vesnici rozdělovalo, nyní společná budovatelská práce všechny občany spojila. Většina našich zemědělců pochopila, že nastoupená cesta je správná a že cestou zemědělské velkovýroby lze dosáhnout i životní spokojenosti. Tento celý přerod v myšlení našich zemědělců byl námi plně pochopen, i když někteří stále věřili, že zemědělská velkovýroba nemůže se v našich podmínkách plně uplatnit. Avšak další léta nám potvrdila, že je tomu právě naopak.

Dne 1. července 1960 byla provedena delimitace Státního statku Vyškov a ve Slavkově u Brna byl vytvořen nový státní statek, kam naše hospodářství bylo

organizačně začleněno. Stabilizací půdního fondu, zlepšenou organizací provozu i politickým uvědoměním pracovníků statku se podařilo za posledních 5 let zaznamenat další vzestup zemědělské výroby. V těchto letech byla upevněna ekonomika statku, což se příznivě projevilo i ve finančních výsledcích. Pozoruhodných výsledků jsme dosáhli v rostlinné výrobě, zejména v pěstování pšenice a brambor. Výsledky hospodaření by mohly být ještě lepší, kdyby v souladu s růstem půdního fondu byla současně prováděna i investiční účelová výstavba.

Nemůžeme být spokojeni s tím, že výstavba nové farmy státního statku jde velmi pomalu, neboť za 11 let existence státního statku v naší obci je postaven z účelových staveb pouze kravín K 105 a kravín K 174. Tyto nedostatečně ustájecí prostory nutí vedení hospodářství státního statku k tomu, že dosud musí být ustájeno v 12 provizoriích 305 kusů skotu. Přes tento zásadní nedostatek se dostává živočišná výroba stále na vyšší úroveň. Dosud neuspokojivým úsekem výrobní činnosti je výroba mléka, kde soustavně neplníme plán a dokonce nedosahujeme v současné době ani úrovně roku 1960. Jistě vedení statku po ozdravení stáda učiní příslušná technickoorganizační opatření k tomu, aby i na tomto úseku se práce zlepšila.

Pro porovnání si ukážeme, jak se v posledních pěti letech zemědělská výroba v naší obci vyvíjela:

rok	výměra ha	skot celkem kusů	z toho dojnic ks	dodáno z 1 ha zemědělské půdy			
				prasata	mléko litrů	maso hovězí kg	maso vepřové kg
1960	721	461	158	461	547	67	153
1961	721	615	252	1275	562	66	131
1962	773	632	257	944	367	87	166
1963	778	669	307	908	365	75	179
1964	793	685	316	882	483	85	194

Z uvedené tabulky je patrné, že stavy skotu se zvýšily v roce 1964 oproti roku 1960 o 47 procent, dojnice o 100 procent a prasata o 91 procent.

Prodej mléka za uvedené období poklesl o 12 proc., avšak prodej masa hovězího se zvýšil o 25 procent, masa vepřového o 26 procent.

Pro úplnost uvádíme, jakých hektarových výnosů u hlavních plodin bylo v posledních pěti letech dosaženo:

rok	hektarové výnosy v q			
	pšenice	ječmen	cukrovka	brambory
1960	28,6	31,7	306	52
1961	31,8	28,2	203	82
1962	21,3	27,4	343	163
1963	28,6	27,1	343	176
1964	32,1	32,3	373	228

Oproti roku 1960 byly v roce 1964 zvýšeny ha výnosy u pšenice o 12 %, u ječmene o 1 %, u cukrovky o 21 %, u brambor o 338 %.

Z uvedeného rozboru vyplývá, že za posledních pět let se na našem hospodářství státního statku zvýšila zemědělská výroba o 20,3 %. Porovnáme-li dosažené výsledky s rokem 1957 u tehdejšího soukromého sektoru, vidíme, že

zemědělská výroba je v našich podmínkách plně opodstatněná, neboť tržní produkce se v roce 1964 oproti roku 1957 zvýšila:

u obilovin o	26 %
u cukrovky o	32 %
u brambor o	86 %
u mléka o	82 %
u hovězího masa o	27 %
u vepřového masa o	126 %

Přitom lze konstatovat, že jsme v našich podmínkách nevyčerpali všechny možnosti, které máme k dispozici a které pro další zvýšení zemědělské výroby jistě v dalším období využijeme.

Z výstavby mateřské školy

Těchto nesporně kladných výsledků ve zvyšování zemědělské výroby bychom jistě nedosáhli, kdybychom účelně nevyužívali mechanizace, kde zejména v rostlinné výrobě se mechanizace u nás plně uplatňuje. Například jen traktorový park se zvýšil oproti roku 1955 devětkrát a oproti roku 1960 2,5krát. Správné uplatnění mechanizace nám umožnilo zvýšit produktivitu práce, což se kladně projevilo i v účelném rozmístění pracovních sil. Je třeba se zmínit i o tom, že mzdy pracovníků na našem hospodářství se za posledních 5 let zvýšily o 15 % a činí v průměru na jednoho pracovníka 1327 Kčs.

Na těchto dobrých výsledcích při zajišťování výrobních úkolů se podíli i většina našich občanů. Tito obětaví budovatelé socialistického zemědělství při počátečních obtížích přišli k závěru, že cesta, kterou jsme v našem hospodářství nastoupili, je jediné správná. Upevnění ekonomiky v našem zemědělství se příznivě projevilo i ve společenském životě v naší obci. Občané zbaveni nejtěžší driny se cítí spokojeni a je si jen přát, abychom i nadále podle svých možností přiložili ruce tam, kde se rozhoduje o výživě národa. Úspěchy, kterých dosáhneme, nás jistě všechny potěší a budou nejlepším darem za naše osvobození, jehož 20. výročí právě oslavujeme.

František Klech

Radostná přehlídka budování naší obce

Hrušky — jako každá jiná vesnice — množství bláta, nepevněné vozovky, neupravená, s klikatým korytem řeky Litavy — to byl obraz po roce 1947, po slavném osvobození. Časté záplavy způsobovaly škody na pozemcích a blízkých staveních. Bylo tedy voláno po zlepšení situace. Široké ulice, neplodné proluky, rovina — akce Z — to vše skýtalo možnosti ke zlepšení celkového vzhledu a prostředí.

První dny ve svobodné vlasti — tedy i v Hruškách — byly opravdu revoluční. Každý chtěl svou radost z osvobození z německých pout a ze zachování života svého i rodiny nějak projevit. V Hruškách byl tento elán zachycen zbudováním památníku Sovětské armády v rohu školní zahrady. Jistě to byl pěkný počín, aby tak příštím pokolením byla zachována památka na ony historické okamžiky. Pomník si vyžádal náklad 30 000 Kčs. Odhalení se konalo 28. října 1945 za přítomnosti velkého počtu občanů, armády a zástupců ONV a MNV. Za zvuků obou hymen odhalil památník major Godenko.

Další léta byla věnována obnovení normálního života obce, odstranění pozůstatků z války, čištění příkopů a nutné úpravě obecních cest. Byla prohozena příkopa směrem ke Křibu v hodnotě 5334 Kčs, na úpravu obecních silnic bylo tehdy věnováno 14 670 Kčs. Z větších úkolů byly záslužné a pro občany významné dvě akce: zřízení místního rozhlasu za vydatné pomoci všech obyvatel jak po stránce brigádnické, tak i finanční, dále výstavba silnice ke dvoru v důsledku založení JZD. Na zpevnění této vozovky se podílela jen část občanů, většinou členové KSČ. Krásné budovatelské dílo bylo také vytvořeno v „Chaloupkách“ v roce 1953, kde byla vybudována z kamene v Nové ulici silnice v délce 115 metrů, která až dosud je čistě upravena. Je potěšitelné, že občané v této ulici brigádnicky sami provedli úpravu a odpracovali tak 1348 hodin.

V budově školy byla otevřena jednotřídní mateřská škola, do celé budovy byl zaveden vodovod s darlingem a trativodem, umístěným v zahradě. Byly provedeny i některé vnitřní úpravy — přepážky, přezouvání, rozhlas, podlahy a podobně. Vodní přípojka byla instalována dne 12. prosince 1951 v délce 224 m od UP závodů do školy za obnos 150 000 Kčs ve staré měně. Celkový výkop pro zařízení vodovodu byl proveden brigádnicky za přispění velkého počtu našich občanů a bylo tak odpracováno 1000 brigádnických hodin. Na další práce — zřízení mateřské školy v budově ZDS, zařízení vodovodu, byla poskytnuta podpora ve výši 210 000 Kčs rovněž ve staré měně.

Rok 1954 již zaznamenal aktivnější pohled na výstavbu obce, projevenou již v konkrétní podobě. Bylo předně etapové budování chodníků z betonových

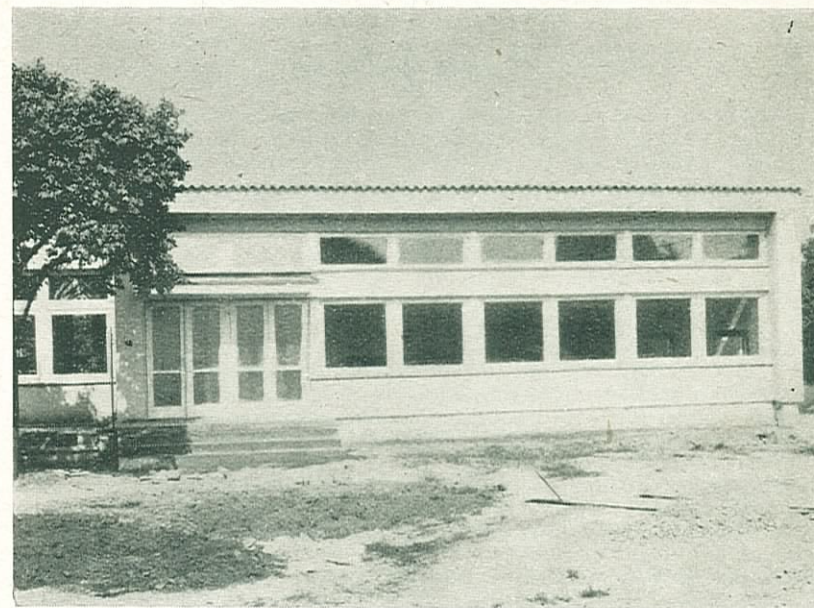
dlaždic v délce 1431 m, jen zakoupení materiálu si vyžádalo 37 912 Kčs. V některých místech musel být terén upraven – na parcích se podílelo mnoho občanů. Každý z nich si byl vědom, že výstavba chodníků poslouží nejen celkové úpravě obce, ale že se již nebude třeba brodit blátem v jarních a podzimních měsících. Dnes jsou chodníky oceňovány také z bezpečnostních důvodů vzhledem ke zvýšení provozu motorových vozidel na silnicích. Mnoho námahy i času si vyžádalo zpevnění vozovek v Chaloupkách, v Podsedkách, Na záhumenici a za školou v rozloze 3180 m čtverečních. I zde bylo věnováno mnoho brigádnických hodin, neboť každá vozovka byla řádně zaštetována, zaštetkována i zaválcována a po stranách opatřena příkopy. Celkový náklad na materiál činil 52 249 Kčs. Ke společenskému dění sloužil alespoň dočasně park v Chaloupkách s betonovým tanečním parketem. I toto dílo bylo veliké, připomeneme-li si, že v těchto místech byl dříve močál, mechanizační prostředky takřka nebyly a vše se dělalo ručně. Z pondětu MNV a některých vedoucích Čs. svazu požární ochrany – hlavně s. Františka Boleslava, bylo přikročeno ke generální opravě zbrojnice, opraven byl i stožár na sušení hadic. Byla vyměněna krytina, vrata, opravena fasáda a upravena schůzová místnost. Bylo zde odpracováno celkem 1462 hodin a náklad činil 6740 Kčs. I řeka Litava a Rakůvka se dočkaly své úpravy. Nákladem 8562 Kčs byl zřízen jez na Rakůvce, regulace byla provedena v letech 1957–1958 navršením hrází. Bylo tak navždy skoncováno s povodněmi, které dříve ohrožovaly okolí.

V základní devítileté škole byl vybudován septik nákladem 3187 Kčs. Naši občané zde opravovali 607 brigádnických hodin. Rodiče dětí vypomáhali dále při přestavbě hospodářské budovy a zídce kolem dvora s částečným oplocením zahrady drátěným plotem. Kladem brigádnické pomoci a organizační práce MNV a členek výboru žen bylo vybudování dvou parků za mostem v Chaloupkách a později před školou, kde byla odstraněna zchátralá budova váhy. Parky byly vybudovány v prolukách na neplodné půdě, která dříve sloužila za smetiště a podobně. Za výdatné podpory všech členek VŽ a i ostatních žen byly v parcích vysázeny keře, stromky i růže a ostatní plocha byla zatravněna. Později sem byly pro odpočinek starých občanů zakoupeny lávky. Celá obec byla v krátké době přeměněna v kvetoucí zahradu zřízením zelených pásů před domy, výsadbou keřů a růží.

Pěkný oddech a podívanou poskytnou také parčíky u mostu a hlavně u požární zbrojnice. Na návsi bylo upraveno 2720 čtverečních metrů záhonů, osetých zelenou parkovou směsí (trávou). I ostatní část obce je takto upravena v celkové ploše 962 čtverečních metrů. V roce 1959 bylo opatřeno 75 q cementu pro účely akce „Z“. Občané v Chaloupkách, Na záhumenici, v Podsedkách a v úseku od domu s. Jaroslava Macha až po most se postarali o zpevnění příkopů zhotovením a položením půlrouy. Betonové půlrouy se vyráběly svépomocí na dvoře MNV a na určené úseky se dopravily. Byly také vyměněny poklopy na kanálech v úseku dnešní prodejny „Samoobsluha“ až k domu Oldřicha Střeštika. MNV se stal také hospodářem v obecních sadech. Bylo zakoupeno a vysázeno na 300 kusů ovocných stromků podél cest, ve vinohradech, na návsi a za humny. Na Válkově kopci bylo vysázeno 100 březek.

Taktéž ke zlepšení situace v zásobování vodou přispěla generální oprava vodovodního potrubí, výměna výpustů, pročištění jímacích studní, rozsahem 450 000 Kčs, ale hlavně postavením vodojemu ve vinohradech, nákladem 221 000 Kčs, který byl však uveden do provozu až začátkem roku 1965. S opravou vodovodu bylo započato v květnu 1958, potrubí bylo prodlouženo do Chaloupek o 134 metry a 2 výpusty. Veškeré práce prováděla generální opravou Vodohospodářská správa - stavební obnova Brno. Celkový náklad na GO vodo-
vodu činil 450 000 Kčs. Aby bylo v potrubí dostatek vody s dostatečným tlakem,

byl vybudován ve vinohradech vodojem dodavatelským způsobem, který byl uveden do provozu až ke konci roku 1964. Vybudován byl vlastně již v roce 1961, avšak na spinací zařízení (elektromechaniku) se čekalo tři roky. Po výstavbě vodovodu – vodojemu a uvedení tohoto zařízení do provozu si naši občané počali zařizovat do svých domů samostatnou vodovodní instalaci. Také na úseku kanalizace bylo hodně uděláno. Pro tyto účely bylo do Chaloupek dovezeno 340 ks cementových rour a zabudováno bylo 185 bm kanalizačního zařízení. Náklad činil 61 895 Kčs a veškeré práce provedli občané zdarma.

Nová mateřská škola vybudována svépomocí

V Chaloupkách byla provedena částečná kanalizace celkovým nákladem 87 000 Kčs, dále byla zakoupena budova místního národního výboru, kde byly vybaveny nejen místnosti pro kanceláře, ale i zasedací síň, místní lidová knihovna, schůzové místnosti komisi, ale především obřadní síň, kterou nám mohou závidět i větší obce. Po opravách fasády, střechy, vnitřních nátěrů a nejbližšího okolí stala se tato budova reprezentační budovou v Hruškách.

Po těchto úspěších na úseku zvelebení obce bylo přikročeno ke stavbě nové mateřské školy v akci „Z“. Po novém, větším a lepším prostředí bylo voláno hlavně rodiči dětí, neboť jedna dosavadní místnost MŠ nestačila a tato místnost měla sloužit za učebnu, hernu, odpočívárnu, ano i za šatnu a kancelář. Žáci 1.–5. ročníku se museli vyučovat po dobu 10 let na směny.

Plány ke stavbě nové MŠ vypracoval inž. arch. Břetislav Zzulka z Krajské projektového ústavu zemědělských staveb v Brně finančním nákladem 438 000 Kčs, který byl po úpravě cen stavebnin a dodatečných víceprací značně zvýšen.

Skutečný náklad byl tedy 568 000 Kčs. S vlastní stavbou MŠ bylo započato kolem 15. července 1961, když před tím komise pro výstavbu provedla vyměření stavby a umístění do terénu. První rok byla uskutečněna hrubá stavba ve zdivu. Střechu položily Montované stavby, n. p., Ivanovice u Brna až v prosinci za velmi tuhých mrazů. Občané Hrušek projevíli hned v prvním roce stavby velkou pracovní aktivitu v jednotlivých volebních obvodech i se svými poslanci. Že byla práce těžká a namáhavá, není třeba připomínat, zvláště dovážka kamene do základů, nebo práce při výkopu kotelny, na které se podíleli členové Mysliveckého sdružení. V roce 1962 bylo na stavbě MŠ pokračováno, byla vsazena okna, která byla dodána Severomoravskými dřevařskými závody v Šumperku, střecha byla pokryta vlnitým eternitem a byly provedeny některé vnitřní úpravy. Stejným úkolem bylo položení – prohloubení vodovodní rýhy, položení potrubí a potom nahození stropů, jež ochotně provedla stavební četa zdejšího státního statku.

Největší úsilí bylo vynaloženo až třetím rokem stavby MŠ v roce 1963. Byly dokončeny omítky, provedena fasáda a veškeré vnitřní úpravy včetně ústředního topení, které dodalo Lidové výrobní družstvo Instalátér v Brně. Místní natěrači provedli potom veškeré nátěry, malíři se postarali o vymalování místností. V poslední chvíli se podařilo zajistit u Pozemních staveb v Brně položení parket. Aby stavba mohla být již dokončena, pracovalo se na staveništi denně. Pracovních brigád se zúčastňovali občané jednak za svůj volební obvod, nebo za svou masovou složku, ve které byli organizováni. Hodně práce v závěru stavby vykonali členové pléna a rady MNV, dále členky výboru žen a rodiče dětí při úklidu a mytí.

Slavnostní otevření nové mateřské školy se konalo dne 5. ledna 1964 za účasti zástupců ONV. Při této příležitosti bylo 10 nejúspěšnějších pracovníků vyznamenáno. Hodnotíme-li s odstupem času toto cenné dílo, je nutné říci, že to bylo nad naše síly a že naši občané a funkcionáři projevíli vysokou uvědomělost, obětavost a při odpracování 10 282 brigádnických hodin. Byly také překlenuty potíže při zajišťování prací dodavatelským způsobem u různých firem, hlavně stavebního podniku ve Slavkově a družstva Instalátér v Brně. Po celou dobu stavby jsme se potýkali se spodní vodou ve sklepě, způsobenou proražením izolace neodpovědnými pracovníky. I tento nedostatek se nám podařilo odstranit bez zřízení přečerpávací stanice. A takové problémy, které rozřešily zabudování oken, nosnost žlabu, případně stěn nad sklepem, bourání boční stěny, opatřování U železa a celá řada jiných, to vše již patří jen minulosti. Je třeba i přiznat, že veškeré zásluhy na celé stavbě má s. Jan Mixa, který celou stavbu řídil a vedl mnohé neodborníky k tomu, aby odevzdali celé naší veřejnosti dílo nejen krásné, ale i dokonalé. Všichni naši občané se zapsali do historie budování svým podílem a patří jim všem dík.

Z podnětu rady místního národního výboru došlo v roce 1964 k rozšíření silnice v zatáčce u Müllerového a silnice byla tímto zároveň zvýšena. Silniční správa vlastním nákladem provedla také úpravu vjezdů u všech domů ve směru k Saraticím. Občané tohoto úseku si pak vylepšili uličku mezi Oldřichem Uhrem a Oldřichem Procházkou. Zbudovali chodník z betonových dlaždic a zpevnili příkop pro odpad vody.

Vracíme se ještě k budování nové mateřské školy a připomínáme, že potíže a těžkosti, které při stavbě vznikly, jsou zachovány na paměť v krátkém filmu, který byl ze stavby natočen. Přestože stavba nové mateřské školy si vyžádala hodně času, byly plněny i úkoly programového plánu. Na řadu přišly veřejné budovy: oprava střechy na tělocvičně, příprava místností domu čp. 85 pro holičství a kadeřnictví, ale hlavně úpravy pohostinských místností, sálu kulturního domu včetně obložení stěn dřevotřískovými deskami a porizením nové fasády,

vše v částce 23 000 Kčs. Svépomocí byla také zbourána stará radnice, která již nepřidala na vzhledu uprostřed návsi, aby zde na celém prostranství za UP závody vyrostl krásný park a sloužil tak občanům ke zdraví a radosti, obci pak ke kráse a k uhlédlosti.

Vedle budování veřejných akcí v Hruškách je třeba uvést i rozvoj rodinných domků, přestavby i přístavby. Více než 20 % domů je nových, opravených a ostatní dostaly novou tvář v podobě nových oken, dveří, fasády apod. Je třeba směřovat, že se za 20 let v Hruškách hodně udělalo. Všichni občané jsou na tato léta, na léta budování hrdi. Obec Hrušky se přihlásila do soutěže o titul „Vzorná obec 20. výročí osvobození ČSSR“ a má reálné předpoklady pro získání tohoto čestného titulu.

Co v budoucnu hodláme ještě učinit: Vybavení rybníků včetně biologického zpevnění břehů v roce 1965. Generální opravu elektrické sítě veřejného osvětlení v částce 16 000 Kčs (1. pololetí 1965). Dokončení chodníků na návsi od domu Ed. Ríčky až po dům Zdenky Jetelové, dále v úseku rybníky od domu Víta Laichmana po dům Jos. Stříteckého. Potom výhledově zřízení nového sportovního hřiště, generální opravu školy, generální opravu tělocvičny, postavení autobusové čekárny před domem Old. Stříteckého, zakoupení promítacího přístroje, zřízení sociálního zařízení v kulturním domě a vybudování bezprašných vozovek.

Boh. Ryšánek - Pavel Jeřábek

Kulturní život v naší obci za uplynulých 20 let

Kulturní život v naší obci, umlčený okupací, se začal po osvobození slibně rozvíjet v Jednotném tělovýchovném výboru, ve kterém se v roce 1945 pod vlivem revolučního nadšení sjednotily všechny místní sportovní i kulturní spolky a organizace. Kulturní akce v této době uspořádáné, zejména divadelní hry „Lucerna“ a další s revolučním námětem měly vysokou úroveň a jejich premiéry měly vždy kladný ohlas i v širokém okolí. Dá se říci, že i ostatní tělovýchovné akce, dále taneční zábavy a oslavy se konaly vždy za velké účasti občanů, kteří tak spontánně vyjadřovali radost z osvobození a sympatie nad úspěchy společné práce sjednocení.

Hlavními organizátory sjednocení byli soudruzi Antonín Mixa, Stanislav Stavinoha, Ondřej Fuksa a další. Jednotný tělovýchovný výbor neměl však dlouhého trvání. Nadšení některých členů začalo opadávat pod vlivem vedoucích pravicových stran, kteří ve sjednocené tělovýchově, ovlivňované do značné míry komunisty, viděli velké nebezpečí. A tak počátkem roku 1947 byl Jednotný tělovýchovný výbor rozpuštěn a vytvořeno znovu několik organizací podle politických stran, Sokol a sportovní klub SK Hrušky. V následujícím období do únorových událostí v roce 1948 bylo sehráno několik divadelních představení jako Rukopis času, Za svobodu, Revoluční svatba, Václav Hrobčický z Hrobčic, Ckénko, Veronika a další. Na této činnosti se podílely Sokol a divadelní odbor KSČ. Ostatní kulturní život a činnost spočívaly pouze v tanečních zábavách, neboť na filmová představení museli naši občané docházet do Křenovic, Vážan a Saratic.

Po únorových událostech v roce 1948 nastala po několik roků v činnosti všech složek značná stagnace. Vlivem revolučních přeměn, při nichž docházelo k očistám organizací od reakčních živlů, činnost některých úplně zanikla. Za povšimnutí stojí však v této době poměrně bohatá činnost CSM. Československý svaz mládeže pod vedením s. Oldřicha Zdražila, Ladislava Večeří a Josefa Novotného se aktivně podílel na divadelní činnosti a všech ostatních akcích v naší obci. Toto období lze označit jako nejúspěšnější od ustavení CSM v naší obci.

Zřízení kina nebyla v té době záležitostí jednoduchá, neboť peníze na zakoupení aparátu nebyly. Tyto obtíže vyřešila organizovaná sbírka mezi občany, která vynesla obnos 1700 Kčs a půjčka několika občanů, mezi něž patří Jindřich Večeřa, Jaroslav Fuxa, František Koník, František Vašek aj. 500 Kčs k tomuto účelu darovaly místní UP závody, akce koš brambor na kulturu vesnice vynesla rovněž slušnou částku a tak snaha členů MNV, kteří tuto akci organizovali, byla korunována úspěchem. Byl zakoupen promítací přístroj „Alma“ – 16 mm.

V témže roce a zásluhou bývalého ředitele školy s. Urbana byla též obnovena činnost divadla – ochotníků, kteří sehráli hru Poslední muž a o něco později operetu Don Juan a Chudák manžel. V roce 1955 byla veškerá kulturní činnost soustředěna do nově ustavené Osvětové besedy při místním národním výboru. V této organizaci se postupně vytvořily kroužky: divadelní, rozhlasový, redakční a později kroužek názorné agitace. Rok 1955 přinesl tedy opět sjednocení, ovšem jen v kulturní činnosti, a tak hodnotíme-li kulturní činnost za posledních 10 let, hodnotíme do značné míry vlastně činnost Osvětové besedy a jejich jednotlivých kroužků.

Kroužek divadelní, jehož vedením byl pověřen s. Pavel Jeřábek, vyvíjel až do roku 1962 bohatou činnost. V tomto období bylo na tomto úseku provedeno 14 premiér divadelních představení, mezi nimi i hry světových klasiků, jako Molière, Shawa aj. Z našich spisovatelů to byli František Pavlíček, Ilja Prachař a další. Snahou divadelního kroužku bylo vždy uvádět takové hry, které by diváka vedly k novým vztahům mezi lidmi v chápání socialistického humanismu. I oddechové hry byly vybírány odpovědně. Pro ucelený pohled do minulosti uvádíme některé z her jako Pygmalion, Domov je u nás, Třetí zvonění, Na letním bytě, Černá vlajka, Čtyři hrubiáni, Mariánka, matka pluku, Moje teta, tvoje teta.

Mnoho z uvedených her bylo hráno i v okolních vesnicích. Pravidelně pak každá hra byla uváděna v obci Hostěrádky-Rešov, se kterým měl divadelní kroužek dohodu o vzájemném hostování. Mimo Hostěrádky-Rešov hostoval v Hruškách i soubor z Rousínova, Vážan n. Lit., Holubic a další. Dá se říci, že léta 1955 až 1962 byla opravdu bohatá divadelní činností. Odchodem s. Jeřábka v roce 1962 na jiný úsek činnosti Osvětové besedy MNV ustala divadelní činnost úplně.

Rok 1965 přinesl opět pokus mladých, kteří pod vedením s. Beranové uvedli v lednu 1965 kabaret, který byl dobrým začátkem a bylo by zapotřebí v něm pokračovat.

Mohutný rozvoj naší obce hlavně na úseku budování a pokračující socializace vesnice si vyžádal nové formy práce s širokou veřejností. Na základě těchto potřeb a ve snaze podchytit zájem lidí bylo vytvoření redakčního, rozhlasového kroužku a kroužku názorné agitace, jejichž úkolem bylo tuto funkci plnit. Činnost redakčního kroužku spočívá ve vydávání místních novin „Rozvoj“. S prvním vydáním „Rozvoje“ byli naši občané seznámeni již v r. 1957. Od těch dob vychází pravidelně každý měsíc a přináší zajímavosti ze života naší vesnice, z činnosti MNV, státních statků a masových organizací. Lze říci, že „Rozvoj“ je v naší obci nejčtenějším časopisem, zejména v rubrice „Víte, že...?“ která je sledována s velkým zájmem.

V redakčním kroužku se za ta léta vyměnilo mnoho pracovníků, jen jméno s. Aloise Dvořáka je s vydáváním novin „Rozvoj“ stále spjato. Pravidelně týdenní rozhlasové relace „Rozhlasové okénko“ seznamují naše občany s významnými událostmi a hlavně s problémy naší vesnice. S příchodem s. Pavla Jeřábka do funkce vedoucího rozhlasového kroužku bylo dosaženo dobré úrovně na tomto úseku. Pravidelné sledování dosažených výsledků v hospodářství státního statku, vyhodnocování socialistické soutěže na statku, propagace v akci „Z“,

dále soutěž mezi volebními obvody, zprávy ze zasedání rady MNV, významná výročí a v neposlední řadě různé zajímavosti z domova i ciziny učinily rozhlasové relace zajímavými a občané jsou s nimi spokojeni. Možno říci, že náš místní rozhlas nebyl jen zařízením, které mělo nahradit funkci bubeníka, ale že se plně podílel na kulturním a společenském rozvoji naší obce.

Rovněž činnost kroužku názorné agitace je bohatá. Vývěsní skříňky zejména v době polních prací se těší velké pozornosti občanů. Přitažlivé jsou zejména fotonoviny pořizované přímo z pracovišť zaměstnanců ČSSS, jejichž přípravou jsou pověřeni s. Sýkora a s. Dvořák. Také v ostatních obdobích roku jsou skříňky pravidelně upraveny vhodným propagačním materiálem.

Místní lidová knihovna v Hruškách je důležitým zařízením, které slouží široké veřejnosti. Během dvaceti poválečných let vyrostla v předního pomocníka kulturně osvětové činnosti v obci, okrese i kraji. Byla vyhodnocena jako „vzorná knihovna“ lidových knihoven v okrese Vyškov a v roce 1964 se umístila mezi nejlepšími v Jihomoravském kraji. Zatímco v roce 1945 se nacházela v budově tak zvané „Staré radnice“, tehdy byl knihovnický fond velmi nízký a v nevyhovující místnosti, později se MLK přestěhovala do budovy MNV, avšak byla umístěna v místnosti účetního MNV. Tehdy byly knihy srovnány pouze ve dvou skříních a zbytek byl uložen volně na skříních. Konec takovému provizorním poměrům byl učiněn teprve v roce 1962, kdy byla MLK přestěhována do místnosti MNV již natrvalo. S postupným narůstáním knižního fondu se však stala místnost těsnou a dosavadní prostor již nevyhovoval. MLK potřebovala další prostor jako čítárnu. Také vybavení nábytkem nebylo tehdy úplné a dostačující. MNV se však zavázal pamatovat na MLK a postupně ji vybavil vším potřebným, aby mohla se ctí plnit své poslání.

K 31. 12. 1964 měla MLK 1459 svazků a od 1. 1. 1960 vzrostl knižní fond o 766 svazků. Zaostalá literatura a zničené knihy byly vyřazeny v počtu 181 kusů. To znamená, že za poslední 4 roky se zvýšil počet svazků v knihovně více než dvojnásobně. V uplynulém roce měla MLK 206 čtenářů, kteří si během roku vypůjčili celkem 4377 knih. Na jednoho čtenáře připadá průměrně 20 výpůjček za rok. Rok 1964 byl pro MLK rokem úspěšným, neboť školská a kulturní komise Krajského národního výboru v Brně udělila naší MLK v rámci soutěže „Budujeme vzornou lidovou knihovnu“ čestné uznání za vynikající výsledky v práci s literaturou. Zároveň odměnila MLK poukázkou na 1200 Kčs na nákup nových knih, kromě toho obdržela pracovnice MLK s. Marie Gottwaldová knižní dar v hodnotě 200 Kčs. S novinkami a ostatními přírůstky v knižní literatuře jsou čtenáři seznamováni prostřednictvím „Rozvoje“, místním rozhlasem, na besedách a na stálých výstavách knih. MLK je stálým zdrojem nejen zábavy, ale i poučení a vzdělání vůbec. Zaslouží si proto péči a podporu nejen ze strany knihovníka, MNV, ale i od všech pokrokových složek v obci, aby mohla plnit všechny svěřené úkoly dobře a odpovědně.

Při dovršování kulturní revoluce jako neodlučná součást dovršení socialistické výstavby vystupuje do popředí úkol překonávat v myšlení lidí staré přetřpy minulosti a plně rozšířit působení komunistických ideí. Dobrým pomocníkem v této politickovychovné práci je Sbor pro občanské záležitosti MNV, který při své mnohaleté činnosti vykonal pod vedením s. Klecha, ředitele ZDS, velký kus záslužné práce. V jeho práci se odráží i péče naší socialistické společnosti o člověka v důležitých momentech jeho citového života. Takovými významnými momenty v životě lidí jsou narození dítěte, úmrtí občanů, některého člena rodiny, jsou to dále různá životní jubilea, např. stříbrná, zlatá svatba, dovršení sedmdesátin, předávání nových občanských průkazů 15letým apod. Náš SOZ přivítal již 51 občanů do života, vypravil 4 občanské pohřby a mnohokrát předával nové občanské průkazy naší mládeži.

Další rozvoj našeho kulturního života a po stránce společenského soužití v naší obci si nedovedeme představit bez dobré práce společenských organizací. Na tomto úseku se nám práce nedaří tak, jak bychom si přáli. Práce v těchto organizacích spočívá na několika jednotlivcích a to jistě nestačí k bohaté a plánovité činnosti. Zatímco v mysliveckém sdružení se zájmová činnost dobře rozvíjela v jejich práci, musíme ve všech ostatních organizacích dosáhnout, aby do organizátorské práce – vedení – bylo zapojeno větší množství schopných občanů, členů jednotlivých organizací. Tak v TJ Tatran nám dosud

Pracující obce Hrušek radostně slavi Svátek práce

chybí dostatek cvičitelů, v ČSM zase schopný a agilní výbor, který by dokázal organizovat společenský a zájmový život naší mládeže. Rovněž Svaz požární ochrany a jmenovitě jeho žákovské družstvo, které v roce 1963–1964 dosahovalo pěkných výsledků by se neměl nechat odradit nespravedlivým hodnocením v okresní a krajské soutěži a měl by se dát znovu do této prospěšné práce. V dobré práci Místní jednoty Čs. svazu požární ochrany zvláště se zasloužili s. František Boleslav a s. František Plchot mladší. V roce 1963 uspořádala Místní jednotka Čs. svazu požární ochrany v Hruškách oslavu 75letého trvání požárního sboru, kde na výstavce se občané seznámili s činností od založení. Dále bylo provedeno ukázkové cvičení v požární ochraně starých a mladých požárníků. Člen požárního sboru v Hruškách František Plchot mladší obdržel za příkladnou práci v požární ochraně nejvyšší vyznamenání od ústředního svazu PO v Praze „Zlatý odznak za zásluhy“.

Jaroslav Hégr

Rozvoj tělovýchovy a sportu

Od posledního hodnocení rozvoje tělovýchovy a sportu ve slavnostním čísle Rozvoje uplynulo již 5 let a při letošním 20. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou můžeme zaznamenat opět určité zlepšení na tomto úseku.

Předně to bylo z toho důvodu, že Tělovýchovná jednotka Tatran Hrušky dostala v roce 1962 od MNV v Hruškách do trvalého užívání a udržování tělocvičnu, která se po převodu od soukromnice pí Mahovské stala majetkem místního národního výboru.

Tímto opatřením v zajištění tělocvičny byl vytvořen předpoklad k tomu, že veškerá školní i odrostlejší mládež má trvalý stánek pro provozování tělesné výchovy a některých sálových míčových her, jako je košíková a odbíjená. Bude nyní záležet na všech cvičencích i sportovcích, aby si tělocvičnu udržovali v dobrém stavu.

V roce 1962 zakoupil MNV novou krytinu na celou střechu tělocvičny a její výměnu a položení provedli členové TJ Tatran brigádnickou prací. V roce 1963, při stavbě mateřské školy, bylo započato se stavbou sociální místnosti a šatny pro tuto tělocvičnu, s jejímž dokončením se počítá do konce tohoto roku. V letošním roce, a to ještě do konce I. pololetí se počítá s finanční dotací od okresního výboru Československého svazu pro tělovýchovu a sport ve Vyškově na výměnu všech oken v tělocvičně. V příštím roce se počítá s další úpravou vchodu do tělocvičny. Ve spolupráci s ONV ve Vyškově, odborem pro dopravu, hodláme z důvodu bezpečnější a přehlednější dopravy na dosud nepřehledné křižovatce u kapličky zbourat celé dosavadní předsálí až po hlavní vchod do tělocvičny a boční vchod do bytu Mahovských.

Asanovaného místa by se využilo k lepšímu přehledu na hlavní silnici u kapličky a k přistavení menší předsíňky před hlavním vchodem do tělocvičny. Přistavením štítu nad bočním vchodem dostane rovněž bytová jednotka lepší vzhled a úplné oddělení od tělocvičny. Na zbývajícím místě bude vybudován zelený, případně květinový trávník a výhledově se zde počítá s umístěním propagačních skříněk našich společenských organizací.

I přes zajištění tělocvičny, která má sloužit jedině tělovýchovným a sportovním účelům, se vlastní situace v základní tělesné výchově za posledních pět let nikterak nezměnila. Je to stále z toho důvodu, že trvale narážíme na nedostatek schopných cvičitelů. Chuť ke cvičení u těch malých a nakonec i u dorostenců je celkem značná, ale stále nám chybí v naší obci schopní a vytrvalí cvičitelé, kteří by dovedli tuto iniciativu naší školní mládeže podchytil. Do cvičitelské činnosti se nám i přes velkou snahu nepodařilo zatím zapojit nikoho z rodičů dětí, kdo by se této záslužné práci věnoval. Teprve nyní správně oceňujeme práci těch dřívějších cvičitelů, jako manželů Macháčkových, Jaroslava Macha, Ludvíka Střeštika, Marie Večeřové a ostatních, kteří část svého volného času věnovali opravdu záslužné práci – to je cvičení naší mládeže.

Čn se sice čas od času najde některý ze starších dorostenců, který má sice chuť do cvičení, avšak pro nedostatek odborných cvičitelských znalostí či z vlastní nedůslednosti toho brzy zanechá. Možná, že již letošní rok přinese obrát k lepšímu i do budoucna, protože se cvičení těch nejmladších žáků a žaček a mladších dorostenců již od počátku roku dobře rozjelo. Bylo to především zásluhou Slávka Misáka, který cvičí hochy, a Ivany Cujezdské, která spolu s Ivanem Šmerdou cvičí děvčata.

O něco lepší je to ve sportovní činnosti, kde k tradičnímu hokeji přibyl v posledních letech ještě oddíl odbíjené, kde hlavně dorostenci vykazovali dob-

ré výsledky ve svých výkonech. Tělovýchovná jednota Tatran uspořádala o vánočních svátcích 1964 v rámci oslav 25. výročí založení oddílu ledního hokeje v Hruškách slavnostní členskou schůzi, které se zúčastnili i zakládající členové bývalého HC Hrušky. Při příležitosti 20. výročí bylo třem a nejstarším zakládajícím členům TJ Hrušky za jejich zásluhy o rozvoj ledního hokeje v Hruškách uděleno sportovní vyznamenání – Čestný odznak ČSTV. Vyznamenání byli s. Josef Sládek a Oldřich Střešník za dlouholetou práci v oddíle ledního hokeje a Jaroslav Hégr za více než 20letou činnost ve funkci organizačního pracovníka Tělovýchovné jednoty i hokejového oddílu. Škoda jen, že pro nepříznivé počasí a nedostatek ledu zůstalo jen u této slavnostní schůze a na připravované zápasy se již nedostalo.

Za posledních 5 roků se náš oddíl ledního hokeje probojoval dvakrát do nejvyšší soutěže v kraji – do krajského přeboru, ale vždy po ročním působení v této těžké a náročné soutěži sestoupil. Bylo to především z důvodu nedostatečné přípravy během letního období a potom také menší zkušenosti v těžkých zápasech – a tak ta mistrovská utkání, která se v průběhu zápasu zdála být vyhraná, nakonec skončila jen nerozhodně nebo nejtesněší prohrou našeho mužstva. Z těchto důvodů skončilo naše mužstvo až na předposledním místě za Slovanem Hodonín B, jen horším brankovým poměrem při stejném počtu 7 bodů.

Potěšující je však v poslední době skutečnost, že kromě mužstva dospělých má velký zájem o hokej i mládež, ve které vyrůstají nám noví hokejisté. A tak v letošní sezóně hrálo v okresním mistrovství jak mužstvo dorostenců, tak i mužstvo těch nejmladších, to je žáků. Bylo by jen potřeba, aby oba tyto mladé a dobré kolektivy pokračovaly přes letní sezónu ve sportování na hřišti a při cvičení v tělocvičně, aby je letošní sezóna zastihla ještě lépe připraveny a aby dosáhly ještě lepších výsledků než v uplynulé sezóně.

A nyní ještě k druhému sportovnímu tělovýchovnému zařízení, a to je ke sportovnímu hřišti. Dosavadní sportovní hřiště, které je za rybníkem, již svému účelu nevyhovuje, protože přes ně bylo vybudováno elektrické vedení vysokého napětí. Také po vybagrování rybníka, se kterým se počítá v letošním roce, nebude již asi možno zřizovat hokejové hřiště na rybníku a proto se uvažuje o vybudování menšího hřiště, které by v zimě sloužilo rovněž pro stříkané kluziště na bruslení i na hokej. Nejlépe by se pro tento účel hodila asi polovina zadní části dvora dosavadní provozovny UP závodů, která má být po vybudování nového závodu uzavřena, obzvláště kdyby se ve výrobních halách uskutečnila oprava tělovýchovného zařízení a případně nová výroba některých druhů sportovních předmětů. Družstvo Konekta v Brně, které je pověřeno touto opravou, již dlouhá léta marně hledá místnosti za uzavřenou provozovnou ve Slapanicích.

Hřiště na tomto místě by bylo ideální z toho důvodu, že by bylo jednak v centru obce, bylo by v blízkosti národní a mateřské školy, což by zajišťovalo jeho využití pro školní mládež a dalo by se dobře oplotit a uzavřít, což by bylo velmi výhodné pro pořádání hokejových zápasů. Rovněž osvětlení kluziště z důvodu blízkosti transformátoru by bylo velmi dobré. Jelikož však výstavba nového závodu nepostoupila tak daleko, aby bylo možné počítat s uzavřením provozovny v nejbližší době, muselo být vybráno pro zřízení nového dětského hřiště jiné místo. Již letos budou zahájeny práce na tomto novém hřišti, které bude umístěno u řeky Litavy a za dřevěnou ubytovnou ČSSS v části zvané „Pod Válkovým kopcem“. Pozemek bývalého hřiště u rybníka bude vrácen zemědělským účelům.

Vybudování nového hřiště nebude jistě věcí snadnou a tak Tělovýchovná jednota Tatran Hrušky počítá i s pomocí našich občanů, abychom naši i školní dospívající mládež zajištěli předpoklady ke zdárnému rozvoji tělesné výchovy a sportu jak v tělocvičně, tak i při letní sezóně na sportovním hřišti.